

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 stycznia 2018 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Zbigniew Szczuka
Protokolant:	st. sekr. sądowy Maria Nalewczyńska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 12 stycznia 2018 r. w Warszawie

sprawy S. K. (1)

przeciwko Prezesowi Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Likwidatorowi Funduszu Alimentacyjnego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o umorzenie należności wobec likwidowanego funduszu alimentacyjnego

na skutek odwołania S. K. (1)

od decyzji Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Likwidatora Funduszu Alimentacyjnego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 13 kwietnia 2016 znak: ((...)) decyzja nr (...)

1.zmienia zaskarżoną decyzję i umarza wobec S. K. (1) należności z tytułu wypłaconych świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego oraz 5 % opłaty na pokrycie kosztów związanych z działalnością Funduszu w łącznej kwocie 9521,54 zł (słownie: dziewięć tysięcy pięćset dwadzieścia jeden 54/100);

2.zasądza od Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Likwidatora Funduszu Alimentacyjnego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. na rzecz S. K. (1) kwotę 180 zł (słownie: sto osiemdziesiąt) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego

UZASADNIENIE

W dniu 16 maja 2016 r. **S. K. (1)** złożył odwołanie od decyzji Likwidatora Funduszu Alimentacyjnego nr (...) z dnia 13 kwietnia 2016 r.

w przedmiocie odmowy umorzenia zadłużenia, zaskarżając ją w całości. Odwołujący wniósł

o odrzucenie decyzji o odmowie umorzenia zadłużenia i zwolnienie go z obowiązku jego spłaty. W uzasadnieniu odwołania S. K. (1) wskazał, iż w jego ocenie skarżona decyzja jest niesprawiedliwa, gdyż o powstałym zadłużeniu dowiedział się dopiero z pisma Likwidatora z dnia 22 stycznia 2016 r., wobec czego nie mógł wcześniej podejmować działań w celu uregulowania zobowiązań. Wyjaśnił, że w latach 1989-2000 mieszkał w Belgii i nigdy nie uchylał się od obowiązków alimentacyjnych wobec małżonki. W ocenie odwołującego Likwidator nie wyjaśnił wszystkich okoliczności sprawy, w szczególności niezasadnie odrzucił wszystkie przedłożone mu dowody ze względu na brak

ich potwierdzenia urzędowego. Odwołujący wskazał, że jest osobą schorowaną i nie ma możliwości uzyskania dokumentów urzędowych, zaś część z nich już przedłożył. Powołał się również na swoją trudną sytuację finansową, w tym niski wymiar emerytury dodatkowo obciążonej zajęciem komorniczym (odwołanie k. 2-5 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie **Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Likwidator Funduszu Alimentacyjnego** wniósł o oddalenie odwołania S. K. (1). Uzasadniając stanowisko organu rentowego działający w jego imieniu pełnomocnik wskazał, że na podstawie skarżonej decyzji odmówiono odwołującemu umorzenia należności z tytułu wypłaconych świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego oraz 5% opłaty na pokrycie kosztów związanych z działalnością w łącznej wysokości 9.521,54 zł. Organ rentowy wskazał, że wypłacał świadczenie w zastępstwie odwołującego, a konieczność spłaty zadłużenia jest konsekwencją wieloletniego niewywiązywania się przez odwołującego z obowiązku alimentacyjnego wobec dzieci. W ocenie organu rentowego dochód z emerytury odwołującego powoduje, że posiada on realne możliwości rozłożonej w czasie spłaty długu alimentacyjnego, co umożliwia regulowanie należności wobec likwidowanego funduszu alimentacyjnego i daje podstawę do stwierdzenia, że nie zachodzą szczególne uzasadnione okoliczności uzasadniające umorzenie należności (odpowiedź na odwołanie k. 68-69 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący S. K. (1) był w związku małżeński z H. K..

Z małżeństwa z H. K. odwołujący posiada czwórkę dzieci: S. K. (2), A. K. (1), A. K. (2) i J. K.. Początkowo, od października 1989 roku odwołujący dobrowolnie płacił alimenty na rzecz dzieci, następnie, od października 1990 roku, był do tego zobowiązany w związku z postanowieniem Sądu Rejonowego dla Warszawy-Pragi w Warszawie.

Odwołujący dokonywał wpłat

do listopada 1991 roku, od lutego 1991 roku kwoty z tego tytułu były pokrywane z Funduszu Alimentacyjnego na mocy decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (dokumentacja ZUS ws. świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego – wniosek o przyznanie świadczeń, postanowienia Sądu Rejonowego dla Warszawy-Pragi, decyzje ZUS – akta rentowe tom I, dowody wpłat k. 3-8 a.r. tom III oraz k. 6-42 a.s., zeznania odwołującego k. 268-270 a.s.).

S. K. (1) posiada zadłużenie wobec likwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz 5% opłaty na pokrycie kosztów związanych z działalnością funduszu w łącznej kwocie 9.521,54 zł (informacje o zadłużeniu k. 21 a.r. tom III).

Dnia 18 lutego 2016 r. S. K. (1) zwrócił się do Likwidatora Funduszu Alimentacyjnego z wnioskiem o umorzenie zadłużenia z tytułu należności alimentacyjnych

na podstawie art. 68 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych (k. 1-3 a.r. tom III).

Po rozpoznaniu wniosku odwołującego Likwidator Funduszu Alimentacyjnego Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wydał w dniu 13 kwietnia 2016 r. decyzję (...)

na podstawie której odmówił odwołującemu umorzenia należności (decyzja z 13.04.2016 r.

k. 26-28 a.r. tom III).

W toku postępowania Sąd Okręgowy ustalił, że S. K. (1) posiada wykształcenie wyższe techniczne w stopniu inżyniera związane z konstrukcją samochodów

i ciągników. W latach siedemdziesiątych ub. Wieku pracował jako konstruktor w fabryce samochodów (...). W latach 1989-2000 odwołujący mieszkał w Belgii, w ostatnim okresie pobytu za granicą utrzymywał się z remontu mieszkań.

Po powrocie do Polski przez krótki czas prowadził działalność gospodarczą w zakresie handlu owocami i warzywami, zaś w okresie od 24 listopada 2004 r. odwołujący był zarejestrowany w Urzędzie Pracy

(...) W. jako osoba bezrobotna bez prawa do zasiłku (zeznania odwołującego k. 268-270 a.s., decyzja Prezydenta (...)

W. k. 46 a.s.).

Od kwietnia 2014 roku utrzymuje się z emerytury, której wysokość na dzień 1 marca 2016 r. wynosiła 1.349,34 zł brutto miesięcznie; świadczenie jest pomniejszane o potrącenie komornicze z tytułu należności alimentacyjnych wobec innego syna, K. K.,

w wysokości 496,28 zł. Po odliczeniu zaliczki na podatek dochodowy oraz składek na ubezpieczenie zdrowotne wynosiło 639,62 zł netto miesięcznie (zaświadczenia z ZUS k. 43-44 a.s., zaświadczenie o dokonanych wpłatach k. 94 a.s., zeznania odwołującego k. 268-270 a.s.).

Od lutego 2017 roku alimenty bieżące na syna K. K. zostały podwyższone i wynoszą 700,00 zł miesięcznie. Odwołujący posiada z tytułu nieopłaconych alimentów zadłużenie w wysokości 970,36 zł (informacja o stanie zaległości w sprawie egzekucji k. 115 a.s.).

Obecnie odwołujący mieszka z najstarszą córką i jej dwójką dzieci w drewnianym domu o powierzchni 105 m² położonym w W., dzielnicy T.. W związku

z pomniejszeniem emerytury o potrącenia z tytułu należności alimentacyjnych odwołujący dysponuje kwotą około 500 zł miesięcznie, którą wydaje na żywność i lekarstwa dla siebie, córka ponosi koszty związane z utrzymywaniem mieszkania. Posiada również 19-letni samochód marki F. (...), na który ubezpieczenie opłaca jego syn (decyzja o waloryzacji emerytury k. 55 a.r. tom II, zawiadomienie k. 19 a.r. tom III, oświadczenie o stanie rodzinnym i majątkowym oraz sytuacji materialnej k. 13-17 a.r. tom III, zeznania odwołującego k. 268-270 a.s.).

U odwołującego od kilku lat występują schorzenia w postaci nadciśnienia, zespołu bólowego kręgosłupa szyjnego i barków, ponadto w 2008 roku odwołujący leczył się onkologicznie w związku z wykrytym u niego czerniakiem złośliwym. Przebyta

u odwołującego choroba nowotworowa wymagała leczenia chirurgicznego, lecz wykonane zabiegi nie były rozległe i nie pozostawiły po sobie poważniejszych następstw fizycznych.

Na przełomie lat 2008-2015 odwołujący wielokrotnie odbywał wizyty kontrolne w Centrum Onkologii, podczas ostatniej wizyty zalecono dalsze kontrole. Nadciśnienie tętnicze jest dobrze kontrolowane, w przeszłości nie stwierdzano u odwołującego cech niewydolności krążenia bądź powikłań narządowych nadciśnienia. Zespół bólowy kręgosłupa i barków może ograniczać zdolność do pracy w okresach zaostrzeń. W ocenie biegłej sądowej z zakresu medycyny pracy odwołujący ze względu na rozpoznane u niego schorzenia oraz wiek utracił w znacznym stopniu zdolność do wykonywania pracy fizycznej w okresie uzyskania wieku emerytalnego, od tego czasu jest zdolny do podjęcia lekkiej pracy fizycznej w niepełnym wymiarze czasu pracy (dokumentacja medyczna odwołującego: k. 47-67 a.s., k. 130-159 a.s., k. 165-178 a.s., opinia biegłej z zakresu medycyny pracy k. 222-225 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu o załączone do akt sprawy dowody z dokumentów i zeznania odwołującego, a także w oparciu o opinię biegłej sądowej

z zakresu medycyny pracy. Sąd ocenił zebrane w sprawie dowody za wiarygodne, gdyż ich treść nie budziła zastrzeżeń i co do zasady nie były one kwestionowane.

Sąd dał wiarę zeznaniom odwołującego w zakresie, w jakim wskazywane przez niego okoliczności były bezsporne oraz pokrywały się z treścią innych dowodów, zaś dowody

z dokumentów uznał za wiarygodne co do przytoczonych wyżej faktów. Dokumentacja medyczna odwołującego została uwzględniona w zakresie, w jakim stanowiła przedmiot oceny biegłej sądowej z zakresu medycyny pracy.

Sąd ocenił opinię biegłej sądowej za sporządzoną w sposób fachowy oraz rzetelną. Biegła dokonała analizy dokumentacji medycznej odwołującego i w sposób klarowny przedstawiła swoje wnioski. Sąd nie podzielił przy tym zastrzeżeń do opinii podnoszonych przez pełnomocnik odwołującego (k. 232 a.s.), uznając je za zarzuty na wyrost. W ocenie Sądu opinia biegłej nie cechowała się ani sprzecznością, ani niespójnością wskazywanych

w niej okoliczności. Pełnomocnik odwołującego wskazuje na poszczególne okoliczności, których biegła miała nie uwzględnić, pomijając przy tym fakt, że biegła dokonała analizy całokształtu przedłożonej dokumentacji medycznej i na tej podstawie sformułowała wnioski co do stawianej tezy dowodowej. Trudno również czynić biegłej zarzut, że nie oparła się

na wynikach przeprowadzonych na odwołującym, skoro odwołujący oświadczał, że na badania się nie stawi. Zdaniem Sądu powołane przez pełnomocnik odwołującego okoliczności nie były istotne dla całokształtu oceny stanu zdrowia odwołującego i nie mogły zaważyć na sformułowany przez nią wniosek stanowiący odpowiedź na postawiona przez Sąd tezę dowodową. W konsekwencji Sąd uznał, że nie ma konieczności uzupełnienia przedmiotowej opinii.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie S. K. (1) było zasadne.

Spór w niniejszej sprawie dotyczył możliwości umorzenia zadłużenia odwołującego wobec likwidowanego funduszu alimentacyjnego. Zgodnie z art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1952) w szczególnie uzasadnionych przypadkach związanych z sytuacją zdrowotną lub rodzinną osoby, przeciwko której jest prowadzona egzekucja alimentów, lub osoby zobowiązanej do zwrotu bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu, likwidator może umorzyć, rozłożyć na raty lub odroczyć termin płatności należności likwidowanego funduszu z tytułu wypłaconych lub bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu.

Za przypadki szczególnie uzasadnione związane z sytuacją zdrowotną lub rodzinną zobowiązanego, które umożliwiają poddane kontroli sądowej umorzenie należności zlikwidowanego funduszu alimentacyjnego należy uznać niezależne od zobowiązanego alimentacyjnie sytuacje losowe lub nadzwyczajne, które sprawiają, że nie jest on w stanie na bieżąco ani w dającej się przewidzieć perspektywie regulować obarczających go zaległości alimentacyjnych bez uszczerbku dla jego zdrowia lub zdrowia oraz naruszenia innych istotnych dóbr najbliższych członków jego rodziny. Należy przy tym uwzględnić zwłaszcza takie okoliczności jak wiek i zdolność zobowiązanego do zarobkowania, w szczególności związana z jego stanem zdrowia i kwalifikacjami (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 23 stycznia 2013 r., III AUa 869/12; wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 31 maja 2012 r., III AUa 340/12). Do przyjęcia, iż zachodzi "szczególnie uzasadniony przypadek" pozwalający na umorzenie należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego nie wystarcza ustalenie, że zobowiązany aktualnie nie posiada środków utrzymania, ale konieczna jest także ocena, iż przy uwzględnieniu jego wieku, stanu rodzinnego, kwalifikacji zawodowych oraz rokowań zdrowotnych nie będzie on w stanie również w przyszłości spłacać tych należności bez narażania siebie i swojej rodziny na pozbawienie możliwości zaspakajania podstawowych potrzeb życiowych (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 22 kwietnia 2016 r. III AUa 1605/15). Alimentacyjnie zobowiązany, który posiada realne możliwości choćby częściowej lub rozłożonej w czasie spłaty długów alimentacyjnych nie powinien być premiiowany umorzeniem należności zlikwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu biernej postawy lub bezzasadnego oczekiwania, że jego długi alimentacyjne zostaną umorzone kosztem stron lub innych uczestników systemu ubezpieczeń społecznych z uszczupleniem funduszy tego systemu (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 27 października 2017 r. III AUa 590/17).

Mając na względzie treść ww. przepisów oraz cytowane poglądy orzecznictwa Sąd Okręgowy uznał odwołanie S. K. (1) za zasadne. W ocenie Sądu w przypadku odwołującego zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek przemawiający za umorzeniem jego zadłużenia wobec likwidowanego funduszu alimentacyjnego.

Sąd miał przy tym na względzie sytuację zdrowotną i ekonomiczną, w jakiej odwołujący się znajduje. Odwołujący ma obecnie 69 lat, od kilku lat leczy się farmakologicznie w związku z nadciśnieniem o lekkim przebiegu oraz przewlekłym zespołem bólowym kręgosłupa i barków. Systematycznie korzysta z poradni zdrowotnych, w tym również z poradni onkologicznej w związku z przebyciem w 2008 roku zabiegami usunięcia nowotworu – czerniaka. Zdaniem biegłej sądowej z zakresu medycyny pracy odwołujący ze względu na swój wiek oraz całokształt stanu zdrowia nie jest w

stanie wykonywać pracy fizycznej innej niż praca lekka, w dodatku w niepełnym wymiarze czasu pracy. Sąd wnioski biegłej w tym zakresie podzielił, mając przy tym na względzie, że w ostatnim okresie wykonywał on prace o charakterze fizycznym. Co prawda odwołujący posiada wyższe wykształcenie techniczne związane z konstrukcją samochodów i ciągników, jednakże

od ponad 40 lat nie pracuje w zawodzie, co prowadzi do wniosku, iż jego kwalifikacje w tym zakresie utraciły na aktualności. Mając powyższe na uwadze, jak i obecną sytuację na rynku pracy, która nie daje wielu możliwości zarobkowych osobom w zaawansowanym wieku, małej aktywności zawodowej oraz ograniczonej wydolności organizmu Sąd uznał,

że możliwości podjęcia przez odwołującego zatrudnienia są znikome.

Stan zdrowia odwołującego nie pozwala na poprawę jego sytuacji ekonomicznej, która jest niekorzystna i nie pozwala na systematyczne realizowanie spłaty zadłużenia. Co prawda odwołującemu przysługuje emerytura w wysokości około 1350,00 zł brutto miesięcznie

(wg. stanu na marzec 2016 r.), jednakże większa część świadczenia podlega potrąceniu

w związku z zobowiązaniami alimentacyjnymi odwołującego wobec syna K. K., które od lutego 2017 roku wynoszą 700 złotych miesięcznie.

Mimo częściowej spłaty ww. zobowiązania z potrąceń dokonywanych na jego świadczenia emerytalnego jego zadłużenie z powyższego tytułu aktualnie wynosi około 960 zł i wciąż rośnie. W konsekwencji powyższego uzyskiwany przez odwołującego dochód nie jest wystarczający na spłatę zobowiązań, co powoduje kolejne zadłużenie. W efekcie powyższego S. K. (1) dysponuje miesięcznie niewielką kwotą w wysokości około 500 złotych, którą wydaje na lekarstwa i wyżywienie. Sąd miał również na względzie fakt,

że odwołujący prowadzi wspólne gospodarstwo domowe z córką oraz dwójką jej dzieci. Odwołujący nie posiada przedmiotów materialnych o wartości pozwalających choćby

na częściową spłatę zadłużenia. W szczególności trudno za taki przedmiot uznać posiadanych przez niego 19-letni samochód marki F. (...), który przedstawia niewielką wartość,

a nadto z uwagi na konieczność systematycznego korzystania z poradni leczniczych czy też wspólnego prowadzenia gospodarstwa domowego z córką i jej dziećmi należało uznać,

iż jest to chwili obecne niezbędny środek transportu odwołującego.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd uznał, że odwołujący nie będzie w stanie uiścić świadczeń, do których jest zobowiązany. Z tych też względów Sąd uznał odwołanie

za zasadne i na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i umorzył należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz 5% opłaty na pokrycie kosztów związanych z działalnością funduszu

w wysokości określonej w zaskarżonej decyzji.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 2 k.p.c., ustalając ich wysokość na podstawie § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia

22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800).

SSO Zbigniew Szczuka

Zarządzenie: (...)

(...)